

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski

w przedmiocie wniosku P. P.

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym sygn. V KK 413/20, po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 lipca 2023 r.,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W datowanej na 17 listopada 2022 r. wniosku obrońca oskarżonego P. P. – adw. J. G. – wniósł o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od orzekania w sprawie V KK 413/20. Jako podstawę wniosku wskazano art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 k.p.k. w zw. z art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziony w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego należało pozostawić bez rozpoznania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Wykładnia tego artykułu pozwala na sformułowanie dwóch przesłanek, które umożliwiają uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego, podobnie jak ma to miejsce w przypadku wyłączenia sędziego, o którym stanowi art. 49 k.p.c. Są to bowiem instytucje tożsame w swoich założeniach, mające zapewnić uczestnikowi postępowania, że jego sprawa zostanie rozpoznana przez bezstronny i obiektywny sąd.

Wniosek o wyłączenie sędziego może być uznany za skuteczny po pierwsze, gdy z okoliczności konkretnej sprawy odczytać można obiektywną, a więc weryfikowalną, wątpliwość co do jego bezstronności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 288/22). Po drugie, gdy wątpliwość ta ma charakter uzasadniony (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., II CO 208/19). Należy przy tym podkreślić, że nie jest wystarczające subiektywne przekonanie wnioskodawcy o braku bezstronności sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2023 r., I NWW 138/23). Z uwagi na przyjętą przez ustawodawcę konstrukcję tej instytucji, niezbędne jest oparcie się na obiektywnych, racjonalnych i dających się zweryfikować okolicznościach konkretnej sprawy przemawiających za wyłączeniem sędziego od jej rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lutego 2023 r., I NWW 246/22). To na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wystąpienia *ad casum* tych przesłanek (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 października 2020 r., III CO 49/20).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy należy w pierwszej kolejności wskazać, że wywiedziony wniosek ma charakter abstrakcyjny, nie odnosi się bowiem do żadnych okoliczności związanych ze sprawą o sygn. V KK 413/20. Lektura uzasadnienia wskazuje, że osią argumentacji zgłoszonego wniosku jest kontestowanie przez stronę procedury konkursowej prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa, a ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Mając na uwadze treść wniosku i uzasadnienia – wbrew twierdzeniom autora wniosku – należało rozpatrywać go w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Zgodnie z brzmieniem art. 26 § 2 zd. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904, dalej: „ustawa o SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. W myśl zaś art. 26 § 3 tego aktu wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Odnosząc się do użytej we wniosku argumentacji, nie można zapominać, że kwestionowana przez wnioskodawcę procedura powołania Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym jej pozycji ustrojowej, była przedmiotem kontroli konstytucyjnej przeprowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny, którego orzeczenia w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Są nimi związane zatem wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, w tym także organy stosujące prawo (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 2022 r., I NWW 142/22). W efekcie kontroli konstytucyjnej, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), wyrokiem z 25 marca 2019 r., K 12/18, uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Skutki tego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego wiążą zatem także Sąd Najwyższy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17).

Przypomnieć należy, że w świetle aktualnie obowiązujących przepisów nie ma możliwości kwestionowania prawidłowości powołania sędziego przez Prezydenta RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2022 r., I NWW 130/21). Zdaje się, że Autor wniosku próbuje przeforsować taką wykładnię art. 41 k.p.k., która umożliwiałaby kontestowanie bezstronności każdego orzekającego w Polsce sędziego, odwołując się do argumentów abstrakcyjnych, oderwanych od osoby sędziego i konkretnej sprawy, a konsekwencji całkowicie

uniemożliwiając określonym podmiotom sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Nie da się odczytywać tak sformułowanego wniosku inaczej, jak podważanie uprawnienia do pełnienia przez daną osobę czynności jurydycznych. Zaznaczyć raz jeszcze należy, że powołanie przez Prezydenta RP rozstrzyga w sposób definitywny kto jest sędzią (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023 r., I NWW 191/21). Rozpoznanie sprawy przez tak powołanego sędziego zapewnia stronie odpowiednie gwarancje składające się na jej prawo do sądu.

We wniosku odwołano się do także do uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20). Uchwała ta nie może mieć jednak samoistnego znaczenia normatywnego, co jest konsekwencją rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r., I NWW 63/20). W wyroku z 20 kwietnia 2020 r., Trybunał Konstytucyjny orzekł, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, nr 2, poz. 7) jest niezgodna z: „a) art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.), c) art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.)” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20). Z kolei w postanowieniu z 21 kwietnia 2020 r. rozstrzygając spór kompetencyjny stwierdzono, że: „Sąd Najwyższy – również w związku z orzeczeniem sądu międzynarodowego – nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa, prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości, dokonywanej w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2019 r. poz. 825 oraz z 2020 r. poz. 190)”. Dalej wskazano, że „na podstawie art. 10, art. 95 ust. 1, art. 176 ust. 2, art. 183 ust. 2 oraz art. 187 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, dokonywanie zmiany w zakresie określonym w punkcie 1 lit. a należy do wyłącznej kompetencji ustawodawcy”.

W odniesieniu zaś do powołania sędziów przez Prezydenta RP jednoznacznie wskazano, że „na podstawie art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa osobiście, definitywnie, bez udziału i ingerencji Sądu Najwyższego”, a także, że „art. 183 Konstytucji nie przewiduje dla Sądu Najwyższego kompetencji do sprawowania przez ten organ nadzoru nad wykonywaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej kompetencji, o której mowa w art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, w tym dokonywania wiążącej wykładni przepisów prowadzącej do określenia warunków skuteczności wykonywania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tej kompetencji” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 21 kwietnia 2020 r., Kpt 1/20).

Z uwagi na zawartą we wniosku argumentację przypomnieć także należy, że Sąd Najwyższy nie jest związany rozstrzygnięciami podjętymi przez inny skład tego sądu. Wyrokowanie odbywa się bowiem na podstawie przepisów powszechnie wiążącego prawa, o których stanowi art. 87 ust. 1 Konstytucji RP. Argumentacja zawarta w innych orzeczeniach może wyłącznie stanowić poparcie prawidłowości zaprezentowanej przez uczestnika procesu argumentacji. Sąd nie jest jednak zobligowany do jej uwzględnienia.

W kontekście rozpoznawanej sprawy należy zwrócić uwagę, że wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego, zgodnie z dekreacją Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 30 listopada 2022 r. został przekazany do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Po jego zarejestrowaniu pod sygnaturą I NWW 261/22, dysponując oryginałem wniosku, zwrócono się do Izby Karnej o przekazanie akt sprawy V KK 413/20. Akta zostały przekazane Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 14 czerwca 2023 r.

Z uwagi na treść wywiedzionego wniosku o wyłączenie sędziego, mając na uwadze brzmienie obowiązującego art. 26 § 2 ustawy o SN określającego właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, wydano rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 26 § 3 ustawy o SN orzekł jak w sentencji.

[MR]

[f.n]